

Bijlage bij brief aan Provinciale Staten van Zeeland inzake beleidsprogramma 2011-2015

De provincie Zeeland moet de ambitie hebben om economische groei te blijven realiseren.

Daardoor kunnen toekomstige ontwikkelingen op het gebied van milieu en duurzaamheid, onderwijs, zorg en huisvesting gefinancierd worden.

In de komende jaren kan de groei uitkomen op een percentage van 2 á 2 ½ %. Daarbij zal de nadruk moeten liggen op het stimuleren van sectoren waar Zeeland goed in is: procesindustrie met maintenance, logistiek, toerisme en zorg, energie en de agrarische sector: het zijn al "centers of excellence" resp. moeten dat worden.

Voor nieuwe ontwikkelingen is ruimte nodig, zowel bestaande als nieuwe bedrijventerreinen.

Verbindingen over de weg, spoor en water moeten verbeterd worden.

Samenwerking van de havenbedrijven in de Westerschelde delta moet worden nagestreefd (primair met Antwerpen en Gent).

Tegelijkertijd zal het noodzakelijk zijn om aantrekkelijke woongebieden te creëren met optimale voorzieningen (onderwijs, zorg, winkels, leisure e.d.) en een daarbij passende natuur- en landschapontwikkeling. Immers, hierdoor wordt de quality of life verbeterd. Daardoor blijft de economische ontwikkeling in balans met de omgeving en zullen medewerkers van bedrijven en instellingen zich ook graag in Zeeland willen vestigen.

In het bijzonder vragen de volgende onderwerpen in de zittingsperiode 2011-2015 aandacht.

1. Infrastructuur en ruimtelijke ordening.

Door de bezuinigingen bij het Rijk zullen ook de provincies minder te besteden krijgen.

Dit zal tot keuzes en prioriteitstelling gaan leiden.

De infrastructuur zal daarbij ontzien moeten worden, omdat een eigentijdse infrastructuur een basisvoorwaarde is voor de verdere economische ontwikkeling.

Het is van het grootste belang dat de noord zuid verbindingen in Zeeland in de komende periode gerealiseerd worden:

- verdubbeling van de Sloeweg;
- verdubbeling van de Tractaatweg;
- aanleg van de tunnel bij Sluiskil.

Voor het aantrekken van nieuwe industriële en logistieke bedrijven in het Sloegebied en de Kanaalzone zijn deze voorzieningen van levensbelang.

Ook verbreding op termijn van de A58 zal steun van de provincie moeten krijgen.

Voorts zal de provincie zich sterk moeten blijven maken voor de realisering van verbetering van de toegang tot het Kanaal Gent-Terneuzen (een nieuwe, grote zeesluis in het bestaande sluizencomplex conform het advies van het Stakeholders Advies Forum SAF van najaar 2009) alsmede de aanleg van de Seine Nord verbinding tussen de Westerschelde en Parijs.

Deze verbeteringen in de maritieme infrastructuur openen ongekennde, milieuvriendelijke mogelijkheden voor de binnenvaart, die het verkeer over de weg aanzienlijk kunnen ontlasten.

Tenslotte zal de provincie er voor gaan zorgen dat de aanleg van de spoorlijnen van Zeeland naar Antwerpen (aftakking bij Rilland) en van Axel (Axelse Vlakte) naar Zelzate gerealiseerd gaan worden.

2. Milieu en natuur.

Duurzaamheid is geen randverschijnsel, maar een essentieel onderdeel van de economie. De innovatiekracht van het bedrijfsleven op dit vlak biedt een economische kans zonder weerga en vermindert onze afhankelijk van fossiele grond- en brandstoffen.

Uitgangspunt van het beleid moet zijn dat duurzaamheid geen doel op zichzelf is, maar een uitkomst van zorgvuldig handelen. Dat betekent dat veeleer sprake moet zijn van stimuleren van ondernemerschap in plaats van het afremmen daarvan met allerlei verbodsbepalingen. Remmen zijn nuttig, maar met remmen is nog nooit iemand vooruit gekomen. Ondernemers zullen tot duurzaamheid aangespoord kunnen worden door ze aan te spreken op hun ambitie en hun kunde en niet door ze aan te spreken op angstigheid met belemmeringen. Dat zal uiteindelijk impliceren dat er geen verkwisting van de ons in beperkte mate ter beschikking staande natuurlijke hulpbronnen plaats zal vinden. Het is voor de provincie de komende jaren een uitdaging om aan een dergelijk beleid vorm te geven.

Dat betekent dat duurzaamheid in producten en processen nog meer bevorderd gaat worden dan reeds het geval was. Van belang is om daarbij het menselijk potentieel beter in te zetten en te benutten. (o.a. kennisontwikkeling).

Milieubeleid is daardoor meer dan het handhaven van regels en wetten, maar is ook een vorm van economisch beleid met het ontwikkelen van kansen.

Een uitgelezen kans vormt de uitwerking van BIobased Europe in de Kanaalzone Gent Terneuzen. Wat daar inmiddels is tot stand gebracht moet in nauwe samenwerking tussen bedrijven (biopark Terneuzen) en kennisinstellingen verder ontwikkeld worden.

3. Energie.

Zeeland kent een reeks van grote industriële bedrijven, die energie-intensief zijn. Het beleid zal er op gericht moeten zijn om die bedrijven voor Zeeland te behouden. Immers, zij behoren doorgaans tot de wereldtop als het gaat om energie-efficiency en technologie. Deze bedrijven bieden mede daardoor hoogwaardige werkgelegenheid en vormen de basis voor het beroepsonderwijs in Zeeland. De economische betekenis in termen van toegevoegde waarde is betekenisvol.

Borsele heeft de potentie om zich te ontwikkelen van tot een energy valley, waar met een diversiteit van brandstof inzet (kolen, gas, biomassa, nucleair) elektriciteit voor de west Europese markt wordt geproduceerd. In de komende zittingsperiode van provinciale staten zal waarschijnlijk een positieve beslissing worden genomen over de uitbreiding van nucleaire elektriciteitsproductie in Zeeland (goedkeuring aanvraag DELTA NV voor de bouw van een nieuwe kerncentrale). Dit betekent weer nieuwe kansen voor werkgelegenheid en kennisontwikkeling (onderwijs en onderzoek) in deze provincie.

Het onder het vorige college van provinciale staten uitgezette energiebeleid zal ook in de komende periode moeten worden doorgezet met verlegging van accenten naar haalbare projecten en waar mogelijk structurele veranderingen in bestaande processen.

4. Onderwijs en arbeidsmarkt.

Als gevolg van de krimpende bevolking zal het in de toekomst extra inspanning gaan vergen om in de vacaturevraag te voorzien. Gerichte initiatieven om belangstelling voor technische beroepsopleidingen te vergroten zullen noodzakelijk blijken.

Tegelijkertijd zal concrete uitwerking gegeven moeten worden aan de aanbevelingen uit het rapport "Kerend Tij" van de Task Force Zeeland, zoals dat in april 2010 is verschenen. Voor het Zeeuwse bedrijfsleven heeft de instandhouding van een sterke mbo onderwijsinfrastructuur prioriteit. Gezien de omstandigheden van een dunbevolkte provincie met een teuglopende bevolking zal dit een uiterste, gezamenlijke krachtsinspanning van alle betrokken partijen vragen. Uiteindelijk moeten de mbo opleidingen voorzien in 60 á 70 % van de vacaturevervulling voor bedrijven en instellingen.

De provincie is weliswaar niet primair verantwoordelijk voor het arbeidsmarktbeleid, dat zijn in belangrijke mate de gemeenten, maar zij kan wel een rol spelen bij de afstemming van het beleid van de drie onderscheiden regio's in Zeeland (Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren en de Oosterschelderegio) ten behoeve van het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt.

Het tot nu toe veel te versnipperde beleid in Zeeland kan veel efficiënter opgezet worden, vooral bij regio-overstijgende onderwerpen.

Daartoe is overigens medewerking van de gemeenten onontbeerlijk.

De provincie moet een stimulerende rol vervullen in een optimale afstemming van de vraag naar arbeidskrachten uit de markt op het aanbod van het onderwijs.

5. Industrie en havens.

De betekenis van het haven- en industriële complex voor de Zeeuwse economie is groot.

De industrie zorgt voor hoogwaardige functies en brengt vooruitgang. Voortdurend worden nieuwe technologieën en processen ontwikkeld, waarvoor gespecialiseerde kennis nodig is.

Om die industrieën ook in de toekomst voor de provincie te behouden is een integraal beleid nodig. Onderwijs, woningbouw, landschapsontwikkeling, een passend milieu handhavings- en vergunningenbeleid, ontwikkeling van bedrijven terreinen: alles moet daarvoor in balans (zie hiervoor) ontwikkeld worden.

Dat geldt eveneens voor de Zeeuwse havens: die hebben de potentie om naar 2020/2025 te groeien naar een overslag van 50/60 miljoen ton. Maar ook daarvoor is een passend, vooral ruimtelijk ordeningsbeleid nodig. D.w.z. het faciliteren van verdere ontwikkeling naar grootschalige containeroverslag. Slaagt Zeeland daar niet in dan missen de Zeeuwse havens letterlijk de (logistieke) boot.

Industrie en haventerreinen nemen maar een beperkt gedeelte van de oppervlakte van de provincie in beslag. Ook bij een verdere ontwikkeling en uitbreiding daarvan zal dat niet veel veranderen. Het is zaak dat de provincie dat in balans laat gebeuren, met dien verstande dat ook de open publieke ruimte kan gedijen.

Bedrijfslevenbrief ministerie E.L. en I.

Begin februari 2011 is de zgn. bedrijfsleven brief van het ministerie uitgekomen. Het regionale beleid dat in de voorbije jaren zijn weerslag kreeg in de programma's van Pieken in de Delta wordt afgeschaft en in de plaats daarvan komt het zogenaamde topgebieden en mainports/brainport beleid. Het gevaar is niet denkbeeldig dat provincies als Zeeland daarbij buiten de boot vallen. Van het provinciebestuur mag verwacht worden dat zij probeert een positie te verwerven bij topgebieden zoals chemie (maintenance), logistiek, water, energie en agrofood.

In samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstellingen moet daar op korte termijn op worden ingespeeld met concrete initiatieven. Gebeurt dat niet dan zullen de mainports Amsterdam en Rotterdam en Brainport Eindhoven de voorziene middelen gaan krijgen. Niettemin is duidelijk dat dit van overheden en bedrijfsleven (en instellingen) in Zeeland een uiterste, gezamenlijk krachtsinspanning zal eisen.

In het kader van het Pieken in de Delta programma werden Sloegebied en Kanaalzone erkend als twee van de twaalf economische kerngebieden van Nederland. De betekenis van deze industrie –en havenzones zal door het nieuwe beleid weliswaar niet veranderen, maar het vraagt een gerichte beleidsinspanning om te blijven meetellen. Die inspanning moet de provincie vooral zelf leveren door o.a. een gericht ruimtelijk beleid. Zo zal onverwijld uitvoering gegeven moeten worden aan het strategisch plan Kanaalzone. Economie heeft daarin prioriteit. Dat betekent onder meer dat de westelijke Kanaaloever en op termijn ook de terreinen ten westen van Dow worden bestemd als toekomstige uitbreidingsmogelijkheden voor havens en industrie.

6. Zorg.

Bijzondere aandacht vraagt de zorgsector.

Hoewel de provincie daarvoor geen directe verantwoordelijkheid heeft kan ze toch als steun voor deze sector fungeren. Daarbij is het van belang zich te realiseren dat de zorg niet alleen een kostenpost is, maar ook een bron van (grote) werkgelegenheid en innovatie en daardoor ook economische waarde creëert.

Bovendien is de aanwezigheid van een optimaal functionerende zorgsector ook voor het bedrijfsleven van groot belang evenals dat het geval is met bijvoorbeeld onderwijs- en culturele voorzieningen.

Zeeland leent zich bij uitstek om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van zorg en toerisme te faciliteren. Daarmee vormt de zorg een kans voor innovatie en economische ontwikkeling en kan ingespeeld worden op het topgebied zorg.

7. Recreatie en toerisme.

Recreatie en toerisme horen onverbrekkelijk bij het DNA van Zeeland. In deze sectoren werkt ongeveer 15 % van de Zeeuwse beroepsbevolking, een betekenend aandeel dus. Gezien de ontwikkelingen in deze sector zal Zeeland een forse inspanning moeten doen om zijn relatieve positie te behouden. De basisingrediënten, aantrekkelijke stranden en natuurgebieden en historische locaties, blijven daarvoor de basis vormen. Verdere ontwikkeling zal op Zeeuwse schaal moeten plaatsvinden en primair zal het initiatief daarvoor van het toeristische en recreatieve bedrijfsleven moeten komen. Waar dat toegevoegde waarde heeft kan de provinciale overheid haar voorwaardenscheppende rol (voor marktgerichte initiatieven) spelen. Projecten als Waterdunen en Perkpolder kunnen een stimulans voor ondernemerschap vormen.

Verevening is nog steeds een enorme drempel voor de verdere ontwikkelingen in de sector recreatie en toerisme. Die hindert ook de kwaliteitsontwikkeling in deze voor Zeeland zo belangrijke sector.

In Zeeland is watersport een segment van het toeristisch bedrijfsleven waar nog een wereld te winnen is. Daarom ligt het voor de hand dat hiervoor in het nieuwe staten/collegeprogramma extra aandacht aan wordt gegeven.

Er is een belangrijke rol voor de provincie weggelegd bij het streven naar de centralisatie van de promotie van recreatie en toerisme. Die promotie is nu te versnipperd.

8. Positie midden en kleinbedrijf (MKB).

Het grootste deel van de Zeeuwse beroepsbevolking is werkzaam in het midden- en kleinbedrijf. Een vitaal midden- en kleinbedrijf is onmisbaar voor een voorspoedige ontwikkeling van de Zeeuwse economie en voor de grote bedrijven, bijvoorbeeld in de havengebieden. Veel maatregelen die genomen gaan worden ter stimulering van de economie zullen afgestemd moeten worden op de specifieke behoeften van het midden- en kleinbedrijf.

Voor een goed functionerend bedrijfsleven is verlaging van de regeldruk van groot belang. De provincie kan hierin een belangrijke rol spelen.

Het midden- en kleinbedrijf zorgt daarnaast voor leefbaarheid in steden en dorpen. Voldoende ruimte, zowel letterlijk als figuurlijk, is voor deze sector dan ook essentieel om haar bijdrage aan de leefbaarheid van Zeeland te kunnen leveren.

9. Ontwikkelingsmaatschappijen.

Zeeland kent twee ontwikkelingsmaatschappijen, namelijk. Zeeland Seaports en Economische Impuls Zeeland.

Beide vervullen een zinvolle rol en vullen elkaar aan.

Bij de ontwikkeling van beleid in de brede zin, d.w.z. stimuleringsbeleid, economisch beleid, ruimtelijke ordening etc. kan gebruik gemaakt worden van de expertise die bij deze instellingen aanwezig is. Waar gewenst zal in dat kader ook grensoverschrijdend samengewerkt moeten worden met instellingen als REWIN, BOM. Afhankelijk van de uitkomsten van een door kvk's in samenwerking met de organisaties van het bedrijfsleven uitgezette onderzoek naar de advies- en onderzoeksstructuur ten behoeve van het bedrijfsleven in Noord Brabant en Zeeland zal dat verder inhoud gegeven kunnen worden.

as/ra/hg/coll.:
7 maart 2011
50901